

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я І ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я і туризму

М.В. Маліков

(ініціали та прізвище)

« 01 » 09 2021 р.

СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

денної форми здобуття освіти

спеціальності 242 туризм

(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Туризм»

(назва)

Укладач: Маковецька Н.В., професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри туризму та готельно-
ресторанної справи

Протокол № 1 від «27» 08 2021 р.
Завідувач кафедри туризму та готельно-
ресторанної справи

(підпис)

Н.В. Маковецька
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету фізичного виховання, здоров'я
та туризму

Протокол № 1 від «31» 08 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету фізичного виховання, здоров'я
та туризму

(підпис)

В.В. Дороманчик
(ініціали, прізвище)

Погоджено
навчально-методичним відділом

(підпис)

О.В. Шкуньська
(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 24 сфера обслуговування (шифр і назва)	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 242 туризм (шифр і назва)	Загальна кількість годин – 90 год.	Семестр:	
		3-й	3 -й
Освітньо-професійна програма Туризм (назва)	Змістових модулів – 4	Лекції	
		14 год.	6 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Практичні заняття	
		28 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		48 год.	80 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм» – є формування теоретичних знань, умінь і практичних навичок студентів з питань управління галузями індустрії спеціалізованого туризму і створення спеціалізованого туристичного продукту. Предметом вивчення дисципліни є організація ділового, релігійного, круїзного, івентивного, спортивного, сільського зеленого, екологічного, пригодницького, екстремального та інших сучасних видів туризму, а також географія їх розповсюдження.

Завданнями вивчення дисципліни «Спеціалізований туризм» є теоретична і практична підготовка студентів з питань:

- історії виникнення та розвитку спеціалізованих видів туризму;
- особливостей територіального розміщення їх ресурсної бази;
- методології дослідження світових туристичних потоків за цільовими сегментами міжнародного туристичного ринку;
- визначення форм і методів обслуговування туристів при плануванні спеціалізованих видів туристичних подорожей,
- розробки та реалізації програм перебування туристів у різних видах туристичних подорожей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **набути**

таких результатів навчання та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Результати навчання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. <p>Компетентності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. 2. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. 3. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного). 4. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем. 5. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал. 6. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні 	<p>Лекційні заняття, практичні заняття, самостійна творча робота, індивідуальна робота, інтерактивні вправи, рольові ігри, тестування, контрольні роботи, опитування, вікторини</p>

технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.	
---	--

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Спеціалізований туризм» має тісний зв'язок з такими дисциплінами: «Організація туристичної діяльності», «Рекреологія і курортна справа», «Географія туризму та туристичне країнознавство», «Туристичні ресурси України» тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття «спеціалізований туризм». Характеристика терміну «Спеціалізований туризм», відмінність спеціалізованого туризму від масового. Сегментація ринку спеціалізованого туризму, інфраструктура цільового туризму, географія спеціалізованого туризму. Залежність процесу організації спеціалізованого туру від зовнішніх чинників (соціально-економічного, політичного, культурного, екологічного. Види послуг у системі спеціалізованого туризму. Потреби людини. Поняття «потреби людини». Види потреб (фізіологічні, духовні, екологічні, комунікативні, зміни оточуючого середовища, творчої самореалізації, у розвагах, хобіпотреби, адреналінові). Вікові особливості формування ціннісних орієнтацій у дозвілєвій діяльності. Вплив на формування потреб стану здоров'я людини. Релігійний чинник вибору форми проведення вільного часу. Вплив індивідуальних рис характеру на процес вибору виду дозвілєвої діяльності (темперамент, рівень комунікабельності, фізіологічні та біологічні потреби). Поняття цільових мотивацій у туризмі.

Змістовий модуль 2. Традиційні види спеціалізованого туризму. Релігійний туризм та його різновиди. Паломництво та його різновиди. Загальна характеристика спортивного туризму. Організація спортивних туристичних походів та спортивно-комерційних турів. Альпінізм. Лікувально-оздоровчий туризм. Освітній туризм.

Змістовий модуль 3. Новітні види спеціалізованого туризму. Екологічний туризм. Сільський зелений туризм. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні. Міжнародний досвід сільського зеленого туризму. Етнічний туризм. Конгрес-туризм та інсентив-туризм. Діловий етикет.

Змістовий модуль 4. Новітні види спеціалізованого туризму. Івентив-туризм. Спелеотуризм. Екстремальний туризм. Круїзний туризм.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні години					Самостійна робота		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття		Практичні заняття		о/дф	з/дис т ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/дф	з/дис т ф.	о/дф	з/дис т ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	9	3	2	7	1	12	20			15
2	15	9	4	2	7	1	12	20			15
3	15	9	3	1	7	1	12	20			15

4	15	9	4	1	7	1	12	20			15
Усього за змістові модулі	60	42	14	6	28	4	48	80			60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30						30	30			40
Загалом	42/10						48/80		100		

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Характеристика терміну «Спеціалізований туризм», відмінність спеціалізованого туризму від масового.	2	1
1	Види послуг у системі спеціалізованого туризму.	1	
2	Релігійний туризм та його різновиди.	2	1
2	Загальна характеристика спортивного туризму. Освітній туризм.	2	1
3	Екологічний туризм. Етнічний туризм.	2	1
3	Конгрес-туризм та інсентив-туризм.	1	
4	Івентив-туризм.	2	1
4	Круїзний туризм.	2	1
Разом		14	6

6. Темі практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Сегментація ринку спеціалізованого туризму, інфраструктура цільового туризму, географія спеціалізованого туризму.	2	1
1	Залежність процесу організації спеціалізованого туру від зовнішніх чинників (соціально-економічного, політичного, культурного, екологічного).	2	
1	Залежність процесу організації спеціалізованого туру від зовнішніх чинників (соціально-економічного, політичного, культурного, екологічного).	2	
1	Поняття цільових мотивацій у туризмі.	1	
2	Паломництво та його різновиди.	2	1
2	Організація спортивних туристичних походів та спортивно-комерційних турів.	2	
2	Альпінізм.	2	
2	Лікувально-оздоровчий туризм.	1	

3	Сільський зелений туризм.	2	1
3	Розвиток сільського зеленого туризму в Україні.	2	
3	Міжнародний досвід сільського зеленого туризму.	2	
3	Діловий етикет.	1	
4	Івентив-туризм в Україні.	2	1
4	Спелеотуризм – світовий досвід.	2	
4	Екстремальний туризм – досвід організації в Україні.	2	
4	Можливості розвитку круїзного туризму в Україні.	1	
Разом		28	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Практичне завдання (2 завдання: інтерактивна вправа, письмова контрольна робота)	Виконання письмового завдання на практичних заняттях – відповіді на 4 питання. Проведення інтерактивної вправи «Інтерв'ю» на практичних заняттях.	Письмова контрольна робота – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2	Практичне завдання (2 завдання: вікторина, інтерактивна вправа)	Усне опитування-вікторина на практичних заняттях – відповіді на 4 запитання. Проведення інтерактивної вправи «Розв'язання проблемної ситуації шляхом «Поступової кооперації»».	Вікторина – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Самостійне завдання (2 завдання: тестування, презентація)	Виконання тестів на практичних заняттях – відповіді на 4 запитання тесту. Представлення самостійно розробленої презентації за наданою тематикою на практичних заняттях.	Тестування – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Презентація – 7 балів	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15

4	Практичне завдання (2 завдання: інтерактивна вправа, письмова контрольна робота)	Виконання письмового завдання на практичних заняттях – відповіді на 4 питання. Проведення інтерактивної вправи «Менеджер туристичного підприємства» на практичних заняттях.	Письмова контрольна робота – по 2 бали за кожне питання (8 балів). Інтерактивна вправа – 7 балів	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Індивідуальне завдання	Виконання індивідуального завдання із заданої теми, презентаційний (графічний, наочний) матеріал, аудіо- та відеоматеріал, знання дослідженого матеріалу та здатність самостійно проаналізувати та ґрунтовно схарактеризувати матеріал дослідження.	Індивідуальне завдання – максимально 20 балів.	20
	Контрольне завдання	Відповідь на 5 запитань письмово.	Контрольні питання – по 4 бали за кожне питання.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

8. Рекомендована література

Основна:

1. Андреева Г.П., Коваль П.Ф. Теоретичні засади спеціалізованого туризму. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 7. С.90-94.
2. Богатирьова Г.А. Спеціалізований туризм: метод .реком. до навч. дисц. Кривий Ріг, 2019. 36 с.
3. Божко Л.Д. Туризм як соціокультурний феномен: історія і сучасність (середина ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія. Харків:Лідер, 2017. 304 с.

4. Борисова О.В. Спеціалізований туризм: навч. посіб. для студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм». К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 360 с.
5. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. К.: 2011. 312 с.
6. Лозинський Р., Кучинська І. Спеціалізований (нішевий) туризм: розвиток концепції в українській і зарубіжній літературі. *Вісник Львівського національного університету*. 2018. Випуск 52. С.170-182.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу: навч. посіб. Ніжин: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. 2010. 266 с.

Додаткова:

1. Андренко І.Б. Діловий туризм: навч. посіб. Харків: ХНУМГ, 2014. 258 с.
2. Арбузова Ю.В. , Яковенко В.Д. Перспективні напрями розвитку зеленого туризму в Україні. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2013. Випуск 3(4). С.120-128.
3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2004.192 с.
4. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. Х.: ХНАМГ, 2008. 541 с.
5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.:Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
6. Шахова М.Ю. Поняття та види спортивного туризму. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні*. Одеса, 2019. С.368-371.
7. Шевчук А.Т., Шевчук Л.Т. Зелений туризм як середовище інноваційної діяльності. *Інноваційна економіка*. 2017.№9-10. С.28-33.

Інформаційні джерела

1. Закон України «Про туризм» (зі змінами №324/95-ВР від 15.09.1995 редакція від 16.10.2020). URL: https://urst.com.ua/act/pro_turyzm (дата звернення 26.08.2021)
2. Діловий туризм. URL: <http://surl.li/bwnit> (дата звернення 27.08.2021)
3. Легеза В.М. Поняття та особливості розвитку релігійного туризму. URL: <http://surl.li/bwnij> (дата звернення 27.08.2021)
4. Мельник Л.В., Батиченко С.П. Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в регіонах України. URL: <http://surl.li/bwnjpb> (дата звернення 23.08.2021)
5. Що таке освітній туризм і кому він підходить? URL: <http://surl.li/bwnja> (дата звернення 23.08.2021)